

İYİ YÖNETİŞİM İLKLERİNDEN KATILIMIN UYGULANMASI HUSUSUNDA TEORİK BİR DEĞERLENDİRME¹

Geliş Tarihi: 10.01.2018
Kabul Tarihi: 20.06.2018
E-ISSN 2149-3871 Sayfa: 180- 197

Dr. Öğr. Üyesi Emrah FİRİDİN
Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
efiridin@ktu.edu.tr
ORCID No: 0000-0002-2957-7407

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah UZUN
Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
abdullahuzun@ktu.edu.tr
ORCID No: 0000-0002-8657-4587

Araştırma Makalesi

ÖZ

Dünya üzerinde vatandaşların devletle olan ilişkilerinde yöneten yönetilen anlamındaki klasik anlayışın dışında, özellikle küreselleşme ve uluslararası kuruluşların da etkisiyle, değişimin yaşandığı ya da en azından bu değişimin talep edildiği söylenebilir. 1980'lerden itibaren devletin rolünde değişimler hızlanmıştır. Devletin yapmayı planladığı yatırımlar, maliyetin azaltılıp kalitenin artırılması gibi nedenlerle daha çok özel sektör eliyle gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Diğer taraftan yapılan yatırımların toplum tarafından benimsenmesi ve bununla beraber yine topluma en faydalı şekilde yapılması gerektiği yönünde vatandaşların yöneticilerden beklentileri olabilmektedir. Bu noktada karar alma süreçlerinde üç aktörlü bir mekanizmaya gereksinim olduğu ifade edilmektedir. Nitekim iyi yönetim ilkelerinden katılımın amacı vatandaşların kendilerini ilgilendiren konularda fikirlerini yöneticilere iletebilecekleri bir yöntem/süreç oluşturulmasıdır. Oluşturulacak bu yöntem/süreç sayesinde, sivil toplum kuruluşlarının süreçte etkili olmasıyla beraber, toplumun yapılacak faaliyetten hoşnut olması ve yapılan faaliyette kalitenin artırılması sağlanabilir. Bu çalışmanın konusu iyi yönetim ilkesi olarak katılımın karar verme süreçlerindeki etkinliğidir. Dolayısıyla çalışmanın amacı iyi yönetim ilkelerinden katılımın karar alma süreçlerine yapabileceği olumlu katkıları gösterebilmektir.

Anahtar Kelimeler: İyi Yönetişim, Katılım, Sivil Toplum Kuruluşları, Devlet, Özel Sektör.

¹ Bu makale "Türkiye'de HES Sürecinin İyi Yönetişim İlkeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Doğu Karadeniz Örneği" adlı doktora tezinden türetilmiştir.

A THEORETICAL ASSESSMENT ON THE IMPLEMENTATION OF PARTICIPATION IN GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES

ABSTRACT

It can be argued that a change beyond the classic division between governor -the state- and governed –citizenship- has been experienced or, at least, has been demanded as a result of globalisation and international organisations. Since the 1980s, changes in the role of the state have been accelerated. The investments planned by the state have been conducted by private sector in order for reducing the costs and increasing the quality. Citizens may have expectations from their administrators to encourage the society in internalising the public investments and to carry out the investments in the most beneficial way. At this point, it is stated that three-actor mechanisms are needed in the decision making processes. Thus the aim of participation as a principles of good governance is to create a method / process which enable citizens to convey their ideas to administrators regarding the issues they are intersted in. As a result of the established method / process together with the effectiveness of the non-governmental organizations in the participation process, it is possible to increase the quality of the activity and to scale up the level of societal satisfaction about the activities made. The subject of this work is the effectiveness of participation as a principle of good governance in decision making processes. Therefore, the aim of the study is to demonstrate the positive contributions of participation to the decision-making processes as a principles of good governance.

Keywords: Good Governance, Participation, NonGovernmental Organization, State, Private Sector.

1. GİRİŞ

1980 yılından bu yana içinde bulunduğumuz küreselleşme sürecinin de etkisiyle, hayatın neredeyse tamamında etkili olan değişim, yönetim faaliyetini de içerisine almış ve bu alanda bireylerin ve toplumların algılarında, olay ve durumlara karşı bakış açılarında dönüşüme neden olmuştur. Küreselleşmenin etkisiyle, insanlar kendi günlük yaşamlarında, çok uzakta olan bitenlerden etkilenmekte, kendilerinin nasıl yönetildikleri sorusuna karşılaştırmalı olarak cevap verebilmekte, daha fazla bilgiye ulaşabilmekte, daha fazla demokratik haklar talep edebilmekte ve yönetimde daha fazla söz sahibi olma isteğinde bulunabilmektedirler (Bayhan, 2002: 3). Dolayısıyla yönetime katılımın seçimlerde oy kullanmanın ötesinde bir eylemi ifade ettiği söylenebilir.

Günümüzde yönetim bilimi alanında birlikte yapılan yönetim faaliyetini ifade ederken yönetişim kavramı kullanılmaktadır. Kavramın bugünkü anlamda ilk kullanımı ise 1989 yılında Dünya Bankası (DB) tarafından Afrika'nın kalkınması ve yolsuzlukla mücadele için hazırlanmış “Sub Saharan Africa From Crisis to Sustainable Growth” (Krizden

Sürdürülebilir Kalkınmaya Sahra Altı Afrika) raporunda görülmektedir. Raporda yöneten ve yönetilen yani hizmet sunan ve sunulan arasında bir dengenin oluşturulması yönünde ifadeler mevcuttur (World Bank, 1989: VII). Yöneten ve yönetilen arasındaki ilişkinin kurulabilmesi açısından uygun ortamın oluşturulması iyi yönetim ilkelerinden katılım ile sağlanabilecektir. Katılım ilkesinin etkin bir mekanizma olabilmesi vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının (STK) karar alma süreçlerine dâhil olmasıyla mümkün olabilir.

Bu çalışmada, bir faaliyet ya da yatırım hayata geçirilirken iyi yönetim ilkelerinden katılımın devlet, STK ve özel sektör kuruluşlarının ilişkilerine olabilecek etkileri ve katılım yöntemleri akademik literatür ekseninde teorik olarak ele alınacaktır.

2. İYİ YÖNETİŞİM

Yönetişim kavramı İngilizce "governance" kelimesinin karşılığıdır. Bu kelime diğer taraftan yönetim anlamına da gelmektedir. Yönetişimin önüne "iyi" ibaresinin getirilmesindeki kastın, onun yeni ilkelere sahip ve dünya yönetim konjonktürünün ilgisini çekebilmek adına olduğu yönünde yorumlar mevcuttur (Doornboms, 2001: 99; Cigeroğlu ve Özgür, 2011: 282). Yönetişim; "*bir toplumsal-politik sistemdeki ilgili bütün aktörlerin ortak çabalarıyla elde edilen sonuçların oluşturduğu yapı ya da düzen*" olarak karşılık bulmaktadır (Bozkurt vd, 1998: 274). İyi yönetim yaklaşımının ilkeleri ile genel olarak yönetim literatürü büyük benzerlikler göstermekte ve yönetim ve iyi yönetişimin özellikleri ideal tipi, olması gerekeni ifade etmektedir (Ökmen vd, 2004: 43). DB; insan hakları, katılım, açıklık ve hesap verebilirlik gibi ilkelere yoksun olan "bad governance" kötü yönetim yerine, bu ilkeleri benimseyen "good governance" iyi yönetişimi" vurgulamak için "good" kelimesini vurgu amaçlı olarak yönetişimin önüne koymuştur (Weiss, 2000: 801). Yönetişimin iyi yönetim haline gelmesi ise bu ilkelerin iyi uygulanıyor olmasına bağlıdır (Maliye Bakanlığı, 2011). Sahra Altı Afrika ülkelerinin kalkınması için uygulanmak istenen model yönetim olmakla birlikte, bu ilkelerin başta sivil toplum olmak üzere diğer aktörlerinin ve kurumlarının yönetişime hazır hale gelmesinde iyi yönetim ilkeleri yol gösterici olmuştur (Kavala, 2015: 9).

Birlikte yönetme yoluyla kamu, özel sektör ve STK'ların yerel ve ulusal sorunların çözümü noktasında, beraber çalışacakları yeni bir yönetim anlayışını ifade etmektedir (Kooiman, 1999: 68). İyi yönetim, kamusal meselelerin ve politikaların tartışıldığı ve bunlara toplumdaki farklı aktörlerin katıldıkları, politika ve yönetimdeki değişim sürecini ifade etmektedir (Grindle, 2004: 526). İyi yönetim, yeni bir yönetimsel araç ortaya koymaktan daha fazladır, o kamu hizmetlerinin en iyi şekilde yerine getirilmesi anlamına gelir (Stoker, 1998: 18). İyi yönetim, yönetimin tamamen anlamının değiştiği bir süreci ifade etmektedir (Rhodes, 1996: 652). İyi yönetim, yönetim sürecinin

devlet dışı bir alana da yayılması şeklinde yorumlanabilir (Güzelsarı, 2003: 19). Dünyada ortaya çıkan küreselleşme ve yerellik olguları, yönetimin tek bir aktör olarak merkezi otoritelerin elinde olamayacağını işaret eder (Rosenau, 1992: 3). İyi yönetimden anlaşılması gereken, mutlak iyi bir yönetim olamayacağından dolayı, günümüz ihtiyaçları ve değerleri göz önüne alındığında; demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve katılımı gibi iyi yönetim ilkelerinin yönetim süreci içerisinde sağlanabilir olması gerekliliğidir. İyi yönetimle anlatılmak istenen, yöneten ve yönetilen ilişkilerinde farklı bir aşamaya geçildiğidir.

İyi yönetim alanında DB dışında farklı uluslararası birlikler ve kuruluşlar da mevcuttur². Avrupa Birliği (AB) de iyi yönetim uygulamalarına yer veren uluslararası nitelikteki oluşumlardan biridir. AB iyi yönetim ilkelerinin uygulanması konusuna 2001 yılında yayımlanmış olduğu Beyaz kitap (White Paper) belgesi içerisinde yer vermiştir. 2001 yılında Avrupa Komisyonunca yayınlanan Beyaz Kitap'ta yönetim anlayışı, "Avrupa ölçeğinde iktidarın kullanımına ilişkin olarak, açıklık, katılım, hesap verebilirlik, etkililik ve tutarlılıkla ilgili süreç ve davranışları içermektedir" (Eliçin, 2011: 48). Yine aynı belgede, yönetim faaliyetinin gerçekleşmesi sürecinde Komisyonun kullandığı yetkinin vatandaşlar tarafından verildiği vurgulanmıştır. AB için Beyaz Kitap, dönemin Komisyon Başkanı Romano Prodi tarafından, görev süreci içerisinde ulaşmayı hedeflediği dört stratejik hedeften biri olarak nitelendirilmiştir (Okçu, 2007: 300). Beyaz Kitap'ta gösterilen hedefler, Avrupa düzeyinde gücün kullanım biçimini etkileyen kural, süreç ve davranışların belirli ilkeler çerçevesinde değerlendirilerek uygulanmasıdır (Çelikyay ve Turgut, 2011: 33). Dolayısıyla iyi yönetim ilkelerinin etkin bir şekilde uygulanmasının AB'nin yönetim yapısı içerisinde uygulamada olacağı sonucuna varılabilir.

2.1. İyi Yönetimin Boyutları

İyi yönetim, karar alma mekanizmalarından politik ve ekonomik ilişkilere kadar neredeyse tüm kamu sektörünü içeren bir boyutu ifade etmektedir (Grindle, 2007: 553). İyi yönetimin, kendi iç yapısını oluşturan dört boyuta sahip olduğu söylenebilir. Bu boyutlar iyi yönetim süreci içerisinde, iyi yönetimin gerek iç dinamiklerini gerek çıktılarını belirleme açısından öneme haiz olabilmektedirler.

Tablo 1'de görüldüğü gibi ilk iki boyut, yönetim sürecinde karar alma ve uygulama ile ilgiliyken, diğer iki boyut; çıktılar, ekonomik sistemden yeşil ekonomik sisteme geçişte görülen insan ve çevre tabanlı tepkileri/olguları ifade etmektedir. Yönetim sürecindeki boyutları tek tek

² Örneğin: OECD, IMF, BM

incelediğimizde (Oliveira et. al, 2013: 141): *İlk boyut*; yönetişimin çerçevesiyle ve verilen kararların alınış şekliyle ilgilidir. Yönetişimde, karar alma süreçleri şeffaf olmalı ve karar alma sürecine katılanlar arasında denklik gözetilmelidir. Adaletli olabilmek için toplumdaki birçok sese, özellikle gönüllü kuruluşlara kulak vermek gerekmektedir. Karar vericiler, hem seçilmiş hem de atanmışlar, kararlarından sorumlu ve hesap verebilir olmalıdır. Açık ve etkili süreçler, hem icra edilebilirlik hem de uygulanabilir olmada politika ve uygulamalara yardımcı olabilecektir. *İkinci boyut*; kurumların nasıl karar alacağı ile ilgilidir. Hem resmi hem resmi olmayan organizasyonlar kendi yetkileri dâhilinde kararları uygulama kapasitesine sahip olmalıdırlar. Hükümet, yerel aktörlerin de çabalarıyla, insan kaynakları ve finansal kaynakların değişimini harekete geçirme şansına kolaylıkla sahip olabilir. Yönetişim yapısı, yeşil ekonomi tabanlı değişimi teşvik edecek bir yapıya bürünebilecektir. Sonuç olarak uygulama mekanizmasının değerlendirilmesiyle, yeşil ekonomileri destekleyecek organizasyonlar, kişiler ve diğer birçok aktörde davranış değişimleri yaşanabilecektir. *Üçüncü boyut*; ekonomik sistemin kendi içerisindeki değişimi değerlendiren yeşil ekonomi boyutudur. Bu bize yeşillendirme olayı ile karşılaştırıldığında, ekonominin yönü hakkında bilgi verecektir. Eğer aktörler arasında uzlaşma oluşmuş ise, yeşil bir ekonomiye doğru yol alınmış olacaktır. *Dördüncü boyut*; alandaki sonuçları yansıtan sosyo-ekolojik göstergelerdeki değişimin değerlendirilmesidir.

İyi yönetişimin değerlendirme boyutlarının ilki katılımdır. Yapılacak faaliyetle alakalı olan, mümkün olduğunca çok aktöre ulaşmak ve onları katılım aracılığıyla karar alma süreçlerine dahil etmek alınacak kararların etkilerini farklı boyutlarıyla ele almayı sağlayabilir. Netice olarak, yapılacak faaliyetlerin olumsuz çıktılarının olabildiğince azaltılmasına ya da olumsuz çıktılarının toplumun önemli bir kesimi tarafından kabul edilebilir hale gelmesine imkân sağlanabilir.

Tablo 1. İyi Yönetişimin Değerlendirme Boyutları

Boyutlar	Yönetişim Göstergeleri
Karar ve Uygulama Kapasitesi	
1.Karar verme süreci (Süreç boyutu)	-katılım ve kapsayıcılık -sorumluluk ve hesap verebilirlik
2.Uygulama kapasitesi (Kapasite boyutu)	-karar verme etkililiği -organizasyonel kapasite -formal/informal kural yapımı -davranış değişimi
Yeşil Ekonomi ve Sosyo-Ekolojik Boyut	

3.Ekonomik sistem (Yeşil ekonomi boyutu)	-kaynaklar verimli kullanılır -sorumlu tüketim
4.Sosyo-Ekolojik sistem (Sosyo-Ekolojik boyut)	-dışsallıkların içselleştirilmesi -kaynak koruması -sistem esnekliği -insan refahı

Kaynak: Oliveira et. al, 2013: 141.

2.2. İyi Yönetişim Aktörlerinin Karar Alma Süreçlerindeki Rolü

Yönetişim sürecinin işleyebilmesi ve iyi yönetim ilkelerinin uygulanabilmesi için devlet, özel sektör ve STK'ların etkin bir şekilde karar alma süreçlerine katılabilmeleri sağlanmalıdır. İyi yönetişimin gerçekleşebilmesi için; vatandaşlık bilincine ve toplumdaki dayanışmacı ruhla oluşan guruplara ihtiyaç vardır ve bireyler STK'larda görev alarak, hak arama yollarını öğrenilme ve yönetime karşı sorumluluk üstlenilme gibi faaliyetlere özendirilmelidirler (Yıldırım, 2004: 198). STK'lar bünyesinde yürütülecek faaliyetler neticesinde, bireylerin aktif yurttaşlık bilincini ve yönetime karşı duyarlılığını artırdığı bir olgu olarak görülebilir. Bu şekilde aktif yurttaşlık bilincine kavuşulabilir. Sivil Toplum (ST) demokratikleşme ve sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir aktörü olarak görülüp, küresel ve toplumsal düzeyde, belli bazı sorunların çözümünde etkin bir aktör olabilir (Scholte ve Keyman, 2005: 15). Günümüzde ST, demokrasi, katılımçılık, aktif yurttaşlık, etik ve müzakereci demokrasi kavramlarıyla birlikte kullanılmaktadır (Kaypak, 2012: 35). İyi yönetişim bir bakıma meşruluk sağlama aracı olarak da düşünülebilir. ST, devlet tarafından alınacak kararlara bireyin katılmasına ve bu kararların alınmasında etkili bir işleve sahip olmasına, alınan kararın toplumca kabul edilmesine yardımcı olabilir.

STK'lar, yönetişim için gereken örgütlü birlikteliği sağlayabilir. Nitekim STK yönetişimi gerçekleştirecek üç aktörden-ayaktan biridir ve sağlıklı bir STK, yönetişim için sağlıklı bir aktör olarak değerlendirilebilir. ST'yi var eden demokrasi, insan hakları ve hukuk gibi etkenlerin, yönetişimin sağlanabilmesi için de gerekli olduğu söylenebilir. Bir bakıma ortaya çıkarılmak istenen, özellikle 80'li yıllarda başlayan, çok aktörlü, yatay ilişkilere dayanan, ST'nin katılımını da aşarak "ortak" konumda bulunma isteminden de kaynaklanabilmektedir (Ataay, 2006: 123).

Devlet, yönetimi taraflar arasında bir süreç haline getirecek düzenlemeleri yapabilir. Böylece bir taraftan özel sektör katılımını sağlayarak, dünyadaki uygulamalara yakın olup itibar sağlayabilir ve toplumun hemen hemen her kesimince eleştirilen hantallık, aşırı büyüme, kaynakları etkin ve verimli kullanmaması gibi olumsuzlukları büyük oranda önlenebilir.

İyi yönetim sürecine bakıldığında, bir yere yapılacak faaliyetin ve yatırımın özellikle; mevzuata uygun ve halkın istekleriyle de olabildiğince uyumlu olduğu durumlarda, özel sektör yatırımları kısa sürede tamamlanabilecek ve işletme üretime geçebilecektir. İyi yönetim süreci boyunca, devletin süreçteki rolünün yönlendirici ve denetleyici olacağından dolayı, bürokrasiyle özdeşleşmiş karmaşık ve uzun prosedürler ve öznel yorumlamalarla uğraşılmak zorunda kalınmayacaktır.

Yönetişim sürecinde ve iyi yönetim ilkelerinin uygulanması konusunda STK'lar, sürecin halkın talep ve çekincelerine cevap verecek şekilde ilerleyebilmesi açısından önemli bir işlev görebilirler. Fakat STK'ların kendi içerisindeki demokrasi dışı uygulamaları, siyasallaşmaları ve ideolojik hedef ve kaygılarını bu şekilde halkın kendinden uzaklaşacak şekilde kendi eylem ve düşüncelerine merkez almaları, iyi yönetişimin bir gereği olarak karar alma süreçlerine halkın katılımı konusunu olumsuz olarak etkileyebilecektir. Devlet yetkilileri klasik yönetim anlayışının getirmiş olduğu alışkanlıklardan uzaklaşmalıdır. Özel sektör yatırımcıları ise yönetim sürecinde, yatırım yapılacak bölgede yaşayan insanların demokratik ve hukuka uygun taleplerini dikkate almalıdırlar.

3. KATILIM

Katılım içerisinde barındırdığı demokratik süreçlerinde etkisiyle iyi yönetim ilkelerinin mevcudiyetine ve işlevselliğine ortam hazırlayacak temel ilke olarak değerlendirilebilir (Gündoğan, 2013: 38). Katılım, her aşamada devlet ve vatandaş arasındaki ilişkinin, politika oluşturma ve uygulama süreçlerinde farklı etkileşimlerin bulunduğu bir süreci ifade etmekte ve bu süreçte vatandaşın aktif olarak yer alması gerektiğine vurgu yapmaktadır (Çukurçayır ve Sipahi, 2000: 52). Katılım otoriteye sahip tarafı etkileme amacı taşıyan ve sosyal bilimciler tarafından iyi yönetişimi sağlama amacıyla kullanılan bir teknik olarak da ifade edilebilir (Genç, 2012: 49). Katılımla anlatılmak istenen, yönetim sürecinin her aşamasında fakat uygun koşulların olduğu ve toplumun farklı kesimlerinden temsilcilerinin yer aldığı bir mekanizmadır (Crompton et. al, 1981:68). Bu bağlamda katılım; gücün paylaşılması ve katılım hakkı açısından temsili ya da doğrudan demokrasi arasındaki sınır olarak ifade edilebilir (Bort, 2003: 21).

Vatandaşın karar alma sürecine etkin olarak katılabilmesi için, yöneticiler tarafından konu hakkında, bilgilendirilmesi gerekmektedir (Bryce, 1921: 283). Katılımın sağlayabileceği bir avantaj olarak uzman olmayanların, uzmanların gözden kaçırdığı ya da göremediği sorunları veya eksiklikleri ve çözüm yollarını görebilme olanağı sağlanması gösterilebilir (Peker, 2013: 674). STK'lar yönetim sürecine; etkin katılımı sağlayarak, iyi yönetişimin güçlenmesine katkı sağlayabilirler (Emini, 2013: 43). STK'ların yönetim

sürecine katılımı sayesinde, müzakerelerde farklı görüşlerin temsili sağlanabilir, bu sayede alınan kararlar daha kapsamlı ve uygulanabilir düzeye erişebilir (Özer, 2009: 111).

3.1. Katılımı Destekleyen İyi Yönetişim İlkeleri

Katılım ilkesinin işletilebilmesini sağlamada, katılımın hangi yöntemlerle gerçekleştirileceği kadar, hangi hususlara dikkat edilmesi gerektiği konusunun da önemli olduğu ifade edilebilir. Aslında tüm iyi yönetim ilkeleri bir biriyle ilişkilidir ve birbirinin tamamlayıcısı niteliğindedirler. İyi yönetim ilkelerinden katılımın özelliği ise, yönetişimin asıl amacı olan birlikte yönetimin sağlanması ve üç yönetim aktörünün bir araya getirilmesini amaçlamasıdır. Bu bakımdan katılım iyi yönetim ilkelerinin birçoğunun uygulanabileceği ortamı oluşturabilecek ilke olarak da değerlendirilebilir.

Katılım ilkesinin iyi yönetim aktörlerince işlerliğini sağlayabilmek adına aşağıdaki iyi yönetim ilkeleri etkili olabilir:

Demokratik Süreç: İyi yönetim sürecine katılanların, karşılıklı güven duyması açısından sürecin demokratik ilkelere uygun biçimde ilerlemesi önemlidir. İyi yönetim sürecini yöneten devletin, diğer aktörlere eşit mesafede bulunması gerekmektedir. Yine devlet yönetim sürecine katılan aktörlerin taleplerini aynı oranda dikkate almalıdır. İyi yönetim sürecine katılan tüm aktörlerin, demokratik değerleri içselleştirmiş olmaları gerekmektedir.

Heterarşi: İyi yönetim süreci, yönetim olgusundaki gibi astların ve üstlerin bulunduğu farklı statülerdeki taraflarca yürütülen hiyerarşiye dayalı bir sistem değildir. İyi yönetim sürecinde esas olan heterarşidir. Heterarşi, karşılıklı ilişkiler ve bağımlılık halindeki eşgüdümlü aktivitelerin olduğu, kendi kendine organize olmayı ifade eden bir kavramdır (Yüksel, 2000: 146). Heterarşi özellikle, taraflar arasındaki ilişkilerin hiyerarşik düzlemde belirlenmemesi ve karşılıklı ilişkilerde bağımlılık gerektirmesi gibi özelliklerinden dolayı, yönetişimin amacına hizmet edebilir.

Etik: Amaca ulaşmak uğruna atılacak her adım mubahtır yönünde hareket etmek içerisinden çıkılması güç sorunlarla karşı karşıya kalmaya neden olabilirken, evrensel bir ahlak anlayışı olan etik, ahlaki bir davranış rotası belirleyebilir (Mahmutoğlu, 2010: 225). Etik, ahlaki davranmayı gerektirmektedir. İyi yönetim sürecine katılan tarafların, kanuna aykırı ya da yasalardaki muğlaklıklardan ve boşluklardan faydalanma yoluna gitmesi ve güven sarsıcı eylemlerden sakınması, iyi yönetim sürecinin amacının gerçekleştirilmesi adına önemli bir katkı sağlayabilecektir. Etik düşünce, yapılan bir faaliyetin sonuçlarının etkileyebileceği “diğerlerinin” de hislerini ve düşüncelerini anlayabilme çabası olarak nitelendirilebilir.

İçtenlik (fairness): İçtenlikle anlatılmak istenen (Lockwood, 2010: 760), yönetim sürecinde diğer aktörlere saygıyı, farklı seviyedeki güçler arasında karşılıklı saygıyı karar alma sürecinde kişilerin ön yargısız ve uyumlu olmalarını, insan ve yerel halk haklarının tanınmasını, doğanın hakiki değerinin tanınmasını, kararların maliyet ve faydalarının dağılımında şimdiki ve gelecek kuşakların göz önünde bulundurulmasının gerekliliğidir.

İletişim: Yönetişim sürecinin iyi işleyebilmesi adına, aktörler arasında etkili bir iletişimin var olması gerektiği söylenebilir. İletişim, aktörler arasındaki güveni inşa etmesi ve karşılıklı istekler ve beklentilerin ortaya konulması anlamında önemlidir. Etkin bir iletişim mekanizması kurularak, yönetim sürecinden, yapılacak faaliyetle ilgili en çok ve nitelikli çıktılar elde edilebilir.

Demokratik bir süreç karar alma süreçlerine katılımın sağlanabilmesi açısından temel teşkil edebilecek bir ilkedir. Bu anlamda katılımın sağlanabilmesi açısından düşünsel bir arka plan olarak da görülebilir. Heterarşi katılım sürecinde aktörlerin konumlarının belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Etik ve içtenlik ilkeleri, sorun çözmeye odaklı ve yapılacak faaliyetin herkes için daha yararlı hale getirilmesi adına uyulması gereken ilkelerdir. Aksi halde, bunların dışında farklı olarak kişisel planların ve siyasi- ideolojik ve ekonomik amaçların gerçekleştirmeye yönelik hedefler dâhilinde hareket etmek, iyi yönetim süreci olumsuz yönde etkilenebilecektir. İletişim ilkesi ise yönetim aktörleri arasındaki görüş alış verişinin sağlıklı olabilmesi açısından dikkat edilmesi gereken bir ilke olarak ifade edilebilir.

3.2. Katılım Yöntem ve Etkileri

Katılım, karar vermeyi bir süreç içerisinde gerçekleştirmektir. Karar verme süreci Tosun'a göre (1992: 308) "Karar verme (decision making) süreci birden fazla seçenek bulunması durumunda, bunlar arasında seçim ve tercih yapmakla ilgili bedensel ve zihinsel çabaların toplamıdır". Günümüzde katılım, devlet ile vatandaş arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır. OECD'ye göre (2001: 19-20), vatandaşla devlet arasındaki ilişkilerin güçlenmesinde rolü olan katılımın, halk tarafından talep edilmesinin birçok nedeni vardır:

- Vatandaşlar demokrasinin kalbidir. Demokratik devlet yönetimleri ise insan haklarına, özgür ve adil seçimlere saygılıdır. Halk demokrasilerde temsil edilmelidir. Yeni temsil modelinde, özellikle OECD ülkelerinin birçoğunda, STK'lara bu yönde büyük görevler düşmektedir.
- Katılım, hesap verebilirlik ve şeffaflık konularında artan bir talep vardır. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri, ekonomik demografik ve toplumsal anlamda hemen her konuda gelişmeler yaşanmakta ve insanlar bu

gelişmelerden haberdar olmak istemektedirler. Özellikle çevrenin korunması gibi konularda halkın, otoriteyi ve hiyerarşiyi zorlayıcı girişimleri bulunmaktadır. Bu konuda vatandaşlar, daha fazla katılım, hesap verebilirlik ve şeffaflıkla kararlar üzerinde etkili olmaya çalışmaktadırlar. Aynı zamanda amaç halkın yönetime olan güvenini de arttırmaktır.

- Hükümetler vatandaşların taleplerine yanıt bulmak için birçok yol arayışındadırlar. Hükümet ve vatandaş arasındaki boşluğun doldurulması ve bu aktörlerin yakınlaşması için katılım önemli bir araçtır. Karar verme süreçlerine halkın katılımı sağlanarak, zaman kaybı önenebilir.

- Çatışman kaldırılarak işbirliğinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Devlet ve vatandaş arasındaki ilişkinin kalitesi artmış ve daha farklı bir boyuta gelmiştir. Aktif vatandaşlar, protesto gösterileri ve internet gibi yeni araçlar kullanarak, karar verme süreçlerinde etkili olmaya başlamışlardır.

- Vatandaşın karar alma sürecine katılımını sağlamak iyi bir yatırım olarak değerlendirilmektedir. Vatandaşla devlet arasındaki ilişkilerin gelişmesi, alınacak kararların daha isabetli olmasına yarayabilir.

- Devletle vatandaş arasındaki ilişki, iyi yönetişimin özünü oluşturmaktadır. Günümüz dünyasından problemler gittikçe karmaşık hale gelmektedir. Bu problemleri çözebilmek içinde birlikte çalışmaya gereksinim vardır.

Halkın karar alma süreçlerine katılımın, farklı şekillerde karşımıza çıkabilir. Halkın katılımının derecesi ve kararları ne kadar etkileyebildiği karar alma sürecinin içeriğini de belirleyecektir. Armstein tarafından yapılan bir araştırmaya göre, katılımın derecesini gösteren üç aşama ve sekiz merdiven bulunmaktadır.

Tablo 2’de görülebileceği gibi aşağıdan yukarıya doğru yurttaş katılımının her bir aşamada arttığı görülebilir. İlk aşamada vatandaşların karar verme süreçlerine katılımına izin verilmemektedir. İkinci aşamada, halkın kararlara katılımı devlet tarafından sınırlandırılmış olup, devletin istediği ölçüde halk karar alma süreçlerinde yerini alabilmektedir. Üçüncü aşamada, halkın karar alma süreçlerinde etkinliğinin olduğu söylenebilir. Altıncı basamakta yer alan ortaklık ve yedinci basamakta yer alan yetkilendirme-temsil edilme şeklinde karar alma süreçlerinde yer almanın geniş ölçekli ve etkili faaliyetlerde daha kullanışlı ve yararlı olabileceği söylenebilir.

Tablo 2. Yurttaş Katılımı Merdiveni Üzerindeki Sekiz Basamak

Halk Kontrolü	Halk İktidarı
Yetkilendirme	
Ortaklık	
Teskin etme	

Danışma	Tokenizm
Bilgilendirme	
Terapi	Non-participation (Katılım Yok)
Manipülasyon	

Kaynak: Armstein, 1969: 217.

Katılımın sağlanmaya çalışılmasındaki amaçlardan biri de, toplumu oluşturan farklı aktörlerin olduğu ve bu aktörlerin farklı beklentilerinin bulunduğu bilincidir. Yapılacak bir faaliyet için alınacak kararın müzakere edilerek, hem etkinliğin ve verimliliğin sağlanması hem de mümkün olduğunca toplum tarafından benimsenmesi istenmektedir. Bu iki durumu sağlamak için oluşturan katılım mekanizmaları ve türleri vardır (Genç, 2012: 63-76):

Danışma Komiteleri: Hükümet ya da parlamento tarafından belirli siyasi konuları görüşmek için; sürdürülebilir kalkınma, yenilikçilik, bilim ve teknoloji gibi konularda halka danışarak ilgili uzman ve STK'ların da katıldığı ve fikirlerin aracısız ve doğrudan iletilebildiği, geniş katılımı amaçlayan komiteler olarak tanımlanabilir. Danışma komitelerinin (Flynn, 2000: 79) birincisi bürokratik, ikincisinin ise toplumsal olmak üzere iki yapı üzerine kurulduğu ifade edilmektedir.

Vatandaş Danışma Komiteleri: Yerel yönetimlerde geleneksel olan bir katılım türü olan Vatandaş Danışma Komiteleri; kamu kurumlarından vatandaşlara kadar birçok örgütün birleşmesinden oluşmaktadır. ABD'de yaygın olan bu yapının amacı, vatandaşların endişelerini duyurmasına, sorunların tanımlanmasına ve sanayinin sorunlarının belirlenmesine imkân vermektir. Bu komiteler farklı yerlerde farklı amaçlarla kurulabilirler. Bir yerde kıyıların korunması için faaliyet gösteren komite, farklı bir yerde verimli toprakların korunması için faaliyette bulunabilir. Aktörler, tarım, iş dünyası, sanayiciler ve STK'lardan oluşmaktadır.

Vatandaş Paneli: Profesyonel bir moderatör tarafından desteklenen jüri, temsilci vatandaş grubunun problemlerini belirleme veya belirli bir problem hakkında önerilerini yönetime iletme amacıyla oluşmuştur. Vatandaş panelleri, bilinçli ve ilgili vatandaşlık oluşturulmasına, sosyal hedeflere odaklanarak kamu yararının gerçekleştirilmesine, toplumun kendi dinamikleriyle dönüşümü ve kalkınmasına, mevcutlar yanında yeni ve farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına, sorunların daha detaylı tartışılmasına imkân sağlayabilir. Yönetilenle yöneten arasındaki ilişkileri güçlendirerek, mutabakat oluşumunu teşvik edebilir.

Planlama Hücreleri: Şekil ve fonksiyon açısından vatandaş paneline benzese de, vatandaş panellerinde önceden belirlenmiş konu ve politika sayısı daha fazladır. Planlama hücreleri rastgele seçilen vatandaşlardan oluşur.

Katılımcıların farklı kesimlerden seçilerek halkı yansıtabilmelerine dikkat edilir. Kendilerine gelen konuyla ilgili olarak fikir sahibi olurlar ve alternatif çözümler üretirler.

Konsensüs Konferans: Genellikle karmaşık ve uzmanlık gerektiren konuları değerlendirmek amacıyla, vatandaşlar arasından 10-30 kişi seçilerek yapılan bir kamuoyu araştırmasıdır. Vatandaş paneli formatında olan konsensüs konferans, halkı temsil eden kişilerden ve uzmanlardan oluşan bir forumdur. Bu kişiler belirli konular üzerinde tartışılır. Ardından cevaplar, tartışmalar, öne çıkan konular ve raporlar tartışılarak basın toplantısıyla sonuçlandırılır. Yaygın bir kullanıma sahip olan Danimarka modelinde, tartışmalar hafta sonu yapılır. Ana tartışma konuları belirlenerek, sorunla alakalı bilgisi olan uzman kişiler dinlenmek üzere çağırılır ve e-raporlar hazırlanır. Burada amaç aktörler arasındaki ilişkilerin ve müzakereci ruhun geliştirilmesi olup, mutlak bir sonuca ulaşabilmek değildir.

Açık Oturum: Katılımın geleneksel ve bilindik şekillerinden biri olan açık oturum, ilgili kişilerin, kararlardan etkileneceklerin ve kamu kurumlarından kişilerin kendilerini ifade ettikleri ortamdır. Vatandaşlar ve STK'lar bu toplantılara davet edilerek; önerilerini ve itirazlarını dile getirmeleri ve seslerini duyurmaları sağlanarak, sürecin şeffaf hale gelmesi amaçlanır. Amaç halka konuyla ilgili bilgi vermek ve onlardan konuyla ilgili geri bildirim almaktır.

Odak Gurup Toplantıları: Odak gurupların amacı kamusal konularda vatandaşların ilgi ve bilgisini artırmaktır. Halkı sürecin başında işin içine katarak, olası tartışmalar ve sorunların çözümü bu toplantılar sayesinde daha kolay sağlanabilir.

Yukarıdaki katılım yöntemleri, iyi yönetim ilkelerinden katılımın sağlanabilmesi açısından faydalanabilecek araçlar olarak değerlendirilebilir. Farklı boyut ve şartlardaki faaliyetlerin yapımı sürecinde farklı ve birden fazla katılım araçları kullanılabilir. Yine sayılan katılım türlerinde başarının sağlanabilmesi için beş aşamalı bir süreç takip edilebilir.

Tablo 3. Karar Verme Süreci

1. Aşama	Amaçların Belirlenmesi ve Sorunların Tanımlanması
2. Aşama	Amaç ve Sorunların İçeriğinin Araştırılması ve Önceliklerin Belirlenmesi
3. Aşama	Alternatiflerin Belirlenmesi

4. Aşama	Alternatiflerin Araştırılarak Değerlendirilmesi
5. Aşama	Seçim Kriterlerinin Belirlenerek Seçim Yapılması

Kaynak: Koçel, 2003: 80.

Karar verme süreçlerinde öncelikle amaçlar ve olası sorunlar belirlenmeli ve tanımlanmalıdır. Amaç ve karşılaşılması muhtemel sorunların analizi yapılarak, öncelik sırası belirlenmelidir. Amaçları gerçekleştirmek için kullanılacak yöntemler ve fikirler çeşitlendirilmelidir. Hatta bu süreç içerisinde alternatif amaçlar da üretilebilir. Belirlenmiş olan alternatif fikirlerin analizi yapılarak, güçlü ve zayıf yanları ortaya konmalıdır. Son aşamada ise, hedeflere ulaşmak için belirli seçim kriterlerinin varlığı gerekmektedir. Daha sonra bu kriterlere göre seçim yapılabilir. Belirlenen kriterler doğrultusunda optimum faydayı sağlama çabasında olmalıdırlar.

4. SONUÇ

İyi yönetim ilkelerinden katılımın gerçekleştirilebilmesi farklı kavramlarında o toplum ve devlet yönetimi tarafından içselleştirilmesine bağlıdır. Demokrasi ve katılımcı yurttaşlık buna örnek olarak verilebilir. Dahası, iyi yönetişimin yönetim sisteminde yer edinebilmesi için deneyimlemeye ve onun bir kültür haline gelmesine ihtiyaç vardır. Çünkü katılımı anlaşılmaması gereken Armteim'in katılım merdiveninde gösterdiği üzere; bilgilendirme, terapi veya tokenizm değildir. Katılımla ulaşılmak istenen, halkın yapılacak faaliyetin kendini etkileyecek yönleriyle ilgili olarak karar alma süreçlerinde etkili olabilmesidir.

Vatandaşlar, iyi yönetim ilkelerinden katılım vasıtasıyla hak ve istemlerini iletebilecekleri ve onlara konuyla ilgili olarak geri dönüşün sağlanabileceği bir mekanizmayı çalıştırarak bu konudan kaynaklanan sorunlardan bir nebze olsa dahi kurtulabilirler. Bu nedenle katılım ilkesinin işleyebileceği bir mekanizmanın kurulmasına ihtiyaç vardır. İyi yönetim ilkelerinden katılımın sağlanabilmesi için, toplum tarafından karar alma süreçlerine katılmak için gelen bir hak ve zorunluluk, yöneticiler tarafından ise toplumun karar alma süreçlerine katılımının doğal olduğu anlayışının gelişebileceği zihinsel bir ortam oluşturulmalıdır. Nitekim danışma komiteleri, vatandaş danışma komiteleri ve konferans konsensüs gibi katılım yöntemleri toplumu etkileyebilecek faaliyetlerin yapım sürecinde yararlanılması gereken araçlar olarak değerlendirilebilir. Katılım aracı olarak kullanılan bu yöntemler projelerin daha kaliteli olmasını sağlayabileceği gibi oluşabilecek halk hoşnutsuzluğu neticesinde yatırım faaliyetinin geç başlamasına neden olabilecek zaman kaybının da önüne geçebilir. Dolayısıyla bu gibi katılım faaliyetleri sürecin önünde zaman kaybettirici aşamalar olarak görülmemelidir.

İyi yönetim ilkeleri yönetim bilimi alanında tüm sorunları çözebilecek sistem olarak değerlendirilmemelidir. Ancak günümüzde özel sektör yatırımları, devletin rolündeki değişimler ve vatandaşların beklentilerinin karşılanması konusunda en fazla faydanın sağlanabilmesi adına kullanılacak bir yol haritası olarak görülebilir. Dünyada hemen hemen her alanda yaşanan hızlı değişim neticesinde, vatandaşlar yalnızca devlet ya da özel sektör yatırımcısından kendileri için gerekli bir hizmetin yerine getirilmesini bekledikleri bir dönemden, küresel bilgi akışının hızı ve toplumları etkilemesi ve küresel iklim değişiklikleri gibi bir dizi etkiyle beraber çevre sorunlarının daha görünür hale gelmesinden dolayı karar alma süreçlerinde etkin olmak isteyebilmektedirler. Bu bakımdan katılım, yapılacak faaliyetin toplumca kabul edilmesine ve meşruiyet kazanmasına fayda sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Armstein, S. R. (1969), A Ladder Of Citizen Participation, *JAIP*, 35(4), 216-244.
- Ataay, F. (2006), Türkiye’de Yönetişim Ve Sivil Toplum Tartışmaları Üzerine Bir Değerlendirme, *Memleket; Siyaset, Yönetim*, 1, 121-141.
- Bayhan, V. (2002), Demokrasi Ve Sivil Toplum Örgütlerinin Engelleri: Patronaj Ve Nepotizm, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 1-13.
- Bort, E. (2003), Scotland: On The Road To E-Democracy?, *UPGRADE European Journal For The Informatics Professionals*, 4(2), 21-25.
- Bozkurt, Ö., Seriy, S. Ve Ergun, T. (1998), *Kamu Yönetim Sözlüğü*, TODAİE Yayınları.
- Bryce, J. (1921), *Modern Democracies*, The Mcmillan Company, II, London, England, Retrieved 5 Novemder 2014 From <https://archive.org/details/ModernDemocraci14brycgoog>.
- Crompton, J. L., Lamp, C. W. Ve Schul, P. (1981), The Attitude Of Public Agencies Toward Public Participation As Perceived By Their Senior Admistrators, *Leisure Science*, 4(1).
- Çelikyay, H. Ve Turgut, S. Y. (2011),Avrupa Birliği Perspektifinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin Yönetişim Dinamikler, *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3). 25-56.
- Çukurçayır, M. A Ve Sipahi, E. B. (2000), Yönetişim Yaklaşımı Ve Kamu Yönetiminde Kalite, *Sayıştay Dergisi*, 12(50-51), 35-66.
- Doornbos, M. (2001), Good Governance: The Rise Of Decline Of A Policy Metaphor, *The Journal Of Development Studies*, 37(6), 93-108.
- Eliçin, Y. (2011), Avrupa Birliğinde Yönetişim, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 44-60.

- Emini, Filiz Tufan (2013), Sivil Toplum Kuruluşlarının Politika Belirleme Sürecindeki Rolü: TÜSİAD Örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 36.
- Flynn, B. (2000), Poscad From The Edge Of Integration? The Role Of Committes In EU Environmental Policy-Making, Thoman Christiansen Ve Emil Krihcnr (Ed.), *Comittee Governance In European Union*, Manchester University Press. 79-97.
- Genç, F. N. (2012), Yönetişim, Yönetime Katılma Ve Farklı Katılım Türleri, Fatma Neval Genç (Ed.), *Yönetişim Ve Yönetim Ekseninde Kamu Yönetimi* (S. 47-86), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Grindle, M. S. (2004), Good Enough Governance: Reduction And Reform In Developing Countries, *Governance: An International Journal Of Policy, Administration And Institutions*, 17(4), 525-543.
- Grindle, M. S. (2007), Good Enough Governance Revisited, *Development Policy Review*, 25(5), 553-574.
- Gündoğan, E. (2013), Yönetişim: Kavram, Kuram Ve Boyutlar, M. Akif Çukurçayır Ve H. Tuğba Eroğlu (Ed.), *Yönetişim*, (S.15-56), Konya: Çizgi Kitabevi.
- Güzelsarı, S. (2003), Neoliberal Politikalar Ve Yönetişim Modeli, *Amme İdaresi Dergisi*, 36(2), 17-34.
- Kavala, B. (2015), Küresel Rekabet Merkezindeki Afrika'da Kalkınma Dinamikleri, *Uluslararası Afrika Konferansı Sonuç Raporu*, Mayıs 2015.
- Kaypak, Ş. (2012), Devletten Yerel Yönetime Değişim Sürecinde Sivil Toplumun Yeni Yüzü, *Bitlis Eren Üniversitesi Siyasal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 34-57.
- Koçel, T. (2003), *İşletme Yöneticiliği*, 9. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Kooiman, J. (1999), Social Political Governance, Public Management: An International Journal And Theory, *Public Management Review* 1, 67-92.
- Lockwood, Michael (2010), Good Gevernance For Terrestrial Areas: A Framework, Principles And Performance Outcomes, *Journal Of Environmental Management*, 91(3), 754-766.
- Mahmutoğlu, A. (2010), Etik Ve Ahlak: Benzerlikler-Farklılıklar, *Türk İdare Dergisi*, 468, 224-249.
- Maliye Bakanlığı (2011), İyi Yönetişim, [Http://Www.Maliye.Gov.Tr/S_AyfaIar/Iyi-Yonetisim.AspX](http://www.Maliye.Gov.Tr/S_AyfaIar/Iyi-Yonetisim.AspX), Adresinden 21 Nisan 2015 Tarihinde Edinilmiştir.
- OECD (2001), Citizens As Partners: Information, Consultation And Public Participation In Policy Making, 21 January 2017 From [Http://Internationalbudget.Org/Wp-Content/Uploads/Citizens-As-Partners-OECD-Handbook.Pdf](http://Internationalbudget.Org/Wp-Content/Uploads/Citizens-As-Partners-OECD-Handbook.Pdf).
- Okçu, M. (2007), Yönetişim Tartışmalarına Katkı: Avrupa Birliği İçin Yönetişim Ne Anlama Geliyor?, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 12(3), 299-312.

- Oliveira, J. A., Doll, C. N. H., Balaban, O., Jiang, P., Dreysus, M., Suwa, A., Peneranda, M. R. Ve Dirgahayani, P. (2013), Green Economy And Governance In Cities: Assesing Good Governance In Key Urban Economic Proresses, *Journal Of Cleaner Production*, 58, 138-152.
- Ökmen, M., Baştan, S. Ve Yılmaz, A. (2004), Kamu Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar Ve Bir Yönetişim Faktörü Olarak Yerel Yönetimler, Mustafa Ökmen Ve Abdullah Yılmaz (Ed.), *Kurumdan Uygulamaya Kamu Yönetimi*, (S. 23-80), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Özer Kızılsümer, D. (2009), *Çok Taraflı Çevre Sözleşmeleri*, İstanbul: USAK Yayınları.
- Peker, Z. (2013), Yenilenebilir Enerji Gelişmelerinin Sosyal Boyutu, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(4), 663-691.
- Rhodes, R. A. W. (1996), The New Governance: Governing Without Government, *Political Studies*, 44 (4), 652-667.
- Rosenau, J. N. (1992), Governance: Order And Change İn World Politics, James N. Rosenau Ve Ernst Otto Czempiel (Ed.), *Governance Without Government: Order And Challenge In World Politics*, (S. 1-29), Cambridge University Press.
- Scholte, J. A. Ve Keyman, F. (2005), Küreselleşme Ve Sivil Toplum, Sivil Toplum Ve Demokrasi Konferans Yazıları, 10, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim Araştırma Birimi, İstanbul.
- Stoker, G. (1998), Governance As Theory: Five Positions, *International Social Science Journal*, 50(1), 17-28.
- Tosun, K. (1992), *İşletme Yönetimi*, Savaş Yayınları, Ankara.
- Weiss, T. G. (2000), Governance, Good Governance And Global Governance: Conceptual And Actual Challenges, *Third World Quarterly*, 21(5), 795-814.
- World Bank (1989), Sub Saharan Africa From Crisis to Sustainable Growth: A Long Term Perspective Study, Washington DC.
- Yıldırım, İ. (2004), *Demokrasi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim*, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Yüksel, Mehmet (2000), Yönetişim (Governance) Kavramı Üzerine, *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 145-161.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

The aim of this study is to emphasize importance of participation, which is one of the good governance principles, is carried out both in terms of the implementation of other good governance principles and to provide suggestions on how to achieve the participation principle. So different forms of participation will be proposed to ensure participation in good governance process.

Methodology

In this study, the impacts of participation of good governance principles on the relations of government, NGOs and private sector organizations and participation methods are theoretically addressed in the academic literature. In this context, It was examined documents that international organizations have published and national and international index.

Findings/ Results

The ability to participate in good governance principles depends on the internalization of different concepts by that community and state government. Democracy and participatory citizenship are examples of this. Furthermore, there is a need to experience and become a culture in order for good governance to take place in the management system. Because, as shown by Armstrong's participation ladder, which must be understood through participation, information, therapy or tokenism. Participation requires that people be influential in the decision-making process as to what aspects of the activity will impact them. So, firstly a comprehensive change in administration culture must be experienced. Actually carry out of good governance principles in general depends on this change of understanding. Participation as a principle of good governance in decision making processes should not be a formality for administrator. This principle should take part as a part of the decision-making process. It must be considered and applied even as a necessity.

Conclusion and Discussion

Citizens can get rid of problems arising from this issue, even by running a mechanism through which they can communicate their rights and aspirations through good governance principles and through which they can be brought back in relation to the matter. For this reason, there is a need to establish a mechanism in which the participation principle can operate. In order for participation from good governance principles to be achieved, a mental environment in which the right to participate in the decision-making process by the community and a sense of necessity for managers to participate in the decision-making process of the community can be developed. Indeed, participation schemes such as advisory committees, citizen consultation committees and conference consensus can be considered as tools to be used in the construction process of activities that can affect the society. These methods, which are used as means of participation, can ensure that projects are of better quality and can lead to the loss of time that could lead to the late start of the investment activity in the face of possible public discontent. Therefore, such participation activities should not be seen as time-consuming steps in the process.

Good governance principles should not be considered as a system that can solve all problems in the field of public administration. However, nowadays private sector investments can be seen as a road map to be used in order to give maximum benefit to the changes in the role of the state and to meet the expectations of the citizens. Priorities may want to be effective in the decision-making process, for example, as citizens expect only a service to be fulfilled for themselves from the state or private sector investors, as the impact of global information flows and the impact of societies and global climate changes make environmental problems invisible. In this respect, it may be beneficial for the society to be accepted and legitimate.

So, participation as a principle of good governance in decision making processes is plays important role to citizen for adopting activity has done by state or private sector. Single participation method may be insufficient to solve different issues. For this reason, different participation methods can be applied to solve different issues. Different participation methods can be used together to solve issues or problems.

Sometimes the implement of the participation principle is seen as a waste of time for administrator. However, it is wrong to say that this approach is true. Because an activity is opposed by citizens can cause problems that short and medium time periods or even long time periods. Notwithstanding, it can cause new and different problems that between state and citizens. Therefore, participation of citizens to decision-making processes should not be seen as a waste of time. As the implementation of the participation principle becomes continuous, the decision-making process will take less time with gain experience. Since the empathic ability of the actors in the decision-making process may also develop, the process will be completed sooner.